



ارائه برنامه‌های عملیاتی جهت کاهش تصادفات ناشی از خستگی و خواب‌آلودگی

مسعود قاسمی نوقابی^۱، مرتضی جلیلی قاضی زاده^۲، محمد احمدی^۳، سید صابر ناصر علوی^۴،
علی صادقی^۵

۱- کارشناس ارشد راه و ترابری، دانشگاه فردوسی مشهد

۲- دانشجوی دکتری راه و ترابری، دانشگاه تربیت مدرس

۳- کارشناس ارشد راه و ترابری، مهندسین مشاور عمران تدبیر آسیا

۴- استادیار، دانشگاه شهید باهنر کرمان

۵- دانشجوی دکتری راه و ترابری، دانشگاه فردوسی مشهد

Ghasemiengineer@gmail.com

خلاصه

طی یک تحقیق توصیفی-تحلیلی انجام شده در زمینه عوامل موثر بر خستگی و خواب‌آلودگی رانندگان وسیله نقلیه سنگین در استان خراسان رضوی، با استفاده از پرسشنامه‌هایی که توسط رانندگان تکمیل شد، عوامل مؤثر شناسایی و اولویت‌بندی گردید. از دیدگاه مدیریت و برنامه ریزی اقدامات عملیاتی جهت کاهش تصادفات ناشی از خستگی را می‌توان به سه دسته کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت تقسیم کرد. در این تحقیق اقدامات عملیاتی موثر بر خستگی و خواب‌آلودگی رانندگان وسایل نقلیه سنگین مورد بررسی قرار گرفته و ضمن برآورد تقریبی هزینه‌ها و زمان لازم برای به ثمر نشستن نتایج آنها، این اقدامات اولویت‌بندی شده است. نتایج تحقیق نشان داد که اقدامات عملیاتی موثر بر خستگی و خواب‌آلودگی رانندگان وسایل نقلیه سنگین را می‌توان به ترتیب زیر اولویت بندی نمود: اجرای راهکارهای مربوط به آموزش رانندگان حرفه‌ای، بهبود تجهیزات ایمنی و علائم هوشیارکننده در سطح راههای استان، اجرایی نمودن قانون کنترل ساعت کار، اقدام به تصویب قوانین مورد نیاز و اصلاح ساختارهای موجود قانونی با استفاده از اهرم‌های مدیریتی، اقدام به ساخت مجتمع‌های خدمات رفاهی در سطح راههای استان، تجهیز و نوسازی ناوگان عمومی حمل و نقل بار و مسافر، اقدام به فرهنگ سازی در سطح عمومی جامعه و آموزش‌های همگانی. با رعایت اولویت‌بندی اقدامات عملیاتی می‌توان با استفاده بهینه از امکانات موجود به سرعت در جهت کاهش آمار این گونه تصادفات اقدام نمود.

کلمات کلیدی: تصادف، خستگی، خواب‌آلودگی، برنامه عملیاتی

۱. مقدمه

تشخیص یک تصادف ناشی از خستگی هنگامی که در رابطه با خستگی و خواب‌آلودگی حین رانندگی بحث می‌شود، مشکل است. یکی از علل آن عدم تعریف واضح و مشخصی از خستگی و نبود وسایل معتبر و قابل اطمینان برای آشکارسازی سطح خواب‌آلودگی است که تشخیص افسر کارشناس را سخت می‌کند. به منظور انجام اقدامات ایمنی هدفمند در کاهش تصادفات ناشی از خستگی، شناسایی عوامل و گروه‌های احتمال خطر ضروری است. آمارهای رسمی تصادفات مرتبط با خستگی در بسیاری از کشورها به دلیل عدم گزارش علت تصادفات، صحیح و قابل استفاده نمی‌باشد [۱]. علاوه بر

۱- رئیس اداره ترانزیت اداره کل حمل‌ونقل پایانه‌های خراسان جنوبی، ۰۹۱۵۳۷۷۱۲۵۸

۲- دانشجوی دکتری راه و ترابری، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ۰۹۱۵۵۲۱۳۱۰۸